

Spis treści

Wstęp	11
„Wypiastowanie uczucia religijnego”: cel i miejsce egzort w nauczaniu religii mojżeszowej	14
Autorzy i zachowane teksty	16
Charakterystyka i tematyka	20
Miejsce wygłaszania	22
Długość	24
Egzortatorzy i ich wzorce	25
Niemieckie wzorce i literackie inspiracje	28
Egzorty w szkole: ramy prawne i dyskusje wokół ich wprowadzenia.	30
Faktyczna obecność egzort w edukacji religijnej	38
Kontekst chrześcijański	44
O niniejszym wyborze	45
Nota edytorska	47
Podziękowania	51

Teksty źródłowe

Bernard Löwenstein, [<i>Przemowa</i>]	55
Natan Szyper, <i>Bereszit</i>	58
Natan Szyper, <i>Lech-lecha</i>	62
Natan Szyper, <i>Wajecce</i>	67
Natan Szyper, <i>Szemot</i>	72
Natan Szyper, <i>Bo</i>	80
Natan Szyper, <i>Wajakel Pekudej</i>	85
Natan Szyper, <i>Caw</i>	91
Natan Szyper, <i>Tazrija Mecora</i>	94
Natan Szyper, <i>Przemowa do młodzieży na końcu roku szkolnego</i>	98

Natan Szyper, <i>Jom Kipur. Dzień pojednania</i>	103
Natan Szyper, <i>Chag ha-Szawuot (Zielone święta)</i>	107
Ozjasz Thon, <i>W 100-lecie urodzin Adama Mickiewicza</i>	111
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Nauka w młodości prowadzi na szczyt Synaju</i> ” (Przemówienie z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego)	114
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Arka Noego – arka przymierza</i> ”. <i>Noach</i>	117
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Bojaźń Boga, zgodliwość, miłość bliźniego</i> ”. <i>Lech-lecha</i>	120
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Oto jestem</i> ”. <i>Wajera</i>	124
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Dobre dzieci są źródłem zgody i pojednania</i> ”. <i>Wajiszlach</i>	127
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Niechaj będzie światło</i> ” (Przemówienie z okazji uroczystości chanukowej)	131
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Przez naukę do wolności, do odrodzenia</i> ”. <i>Parszat ha-chodesz</i>	135
Samuel Wolf Guttman, <i>Wajikra</i>	139
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Skromność, pokora, bojaźń Boga</i> ”. <i>Szmini</i>	143
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Pytanie jest początkiem myślenia</i> ”. <i>Szabat</i> <i>ha-Gadol</i>	149
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Trzy sentencje Hillela</i> ”	154
Samuel Wolf Guttman, „ <i>O życiu doczesnym i pośmiertnym</i> ”. <i>Acharej Mot</i>	159
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Liczcie sobie dni miarki</i> ”. <i>Emor</i>	163
Samuel Wolf Guttman, <i>Co ma być naszym drogowskazem na wędrówce</i> <i>życia? Behaalotecha</i>	167
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Życie – to posłannictwo</i> ”. <i>Szelach</i>	171
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Jaka praca, taka płaca</i> ”	175
Samuel Wolf Guttman, <i>Przemówienie z okazji siedemdziesięcioletniego</i> <i>jubileuszu urodzin Najjaśniejszego Pana, Cesarza i Króla Franciszka</i> <i>Józefa I</i>	178
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Bóg z wami!</i> ”	181
Samuel Wolf Guttman, „ <i>Rocznica śmierci</i> ”	185
Samuel Wolf Guttman, <i>Światła hawdali</i>	187
Samuel Wolf Guttman, <i>Stara baśń</i>	190
Natan Szyper, <i>Exhorta na święto Chanuka</i>	193
Natan Szyper, <i>Wzorowa egzorta</i>	198
Arnold Friedman, <i>Egzorta [Wiecie o tem...]</i>	200
Arnold Friedman, <i>Egzorta [Przysłowie powiada...]</i>	202
Natan Szyper, <i>Egzorta o trzech środkach zdolnych przebłagać Boga</i>	204
Arnold Friedman, <i>Egzorta zastosowana do zasady, że pewna część majątku</i> <i>ma być na cele dobroczynne obracana</i>	206
Natan Szyper, <i>Egzorta [Lech-lecha]</i>	208
Ozjasz Offenberger, <i>Pokój z wami [Mikec]</i>	210

Ozjasz Offenberger, <i>Idź, posyłam cię do Faraona</i> [Szemat]	212
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Rabi Tarfon...]	215
Ozjasz Offenberger, <i>Egzorta</i> [Jitro]	219
Natan Szyper, <i>Egzorta z okazji jubileuszu sześćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana, Cesarza Franciszka Józefa I</i>	222
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Rosz ha-Szana, Jom Kipur]	226
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Sukot]	228
Mojżesz Jakób, <i>Egzorta jubileuszowa</i>	230
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> . „Caw” <i>Lewiticus VI. 6</i>	232
Natan Szyper, <i>Egzorta!</i> [Miszpatim]	234
Izaak Hofman, <i>Egzorta</i> (<i>Sydra: Terumah</i>)	236
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Acharej Mot, Kedoszim]	239
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> [Jeden z mędrców...]	242
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Rozpoczęcie roku szkolnego]	244
Natan Szyper, <i>Egzorta na sobotę zwaną Bereszys</i>	246
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> . <i>Biedny podobny do umarłego</i>	249
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> . <i>Rozdział Ki-sysa</i>	252
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Szawuot]	254
Natan Szyper, <i>Egzorta na święto Rosz-haszana (Nowy rok)</i>	257
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> . <i>Modlitwa – to najlepsza matka nasza</i>	259
Natan Szyper, <i>Egzorta na święto Chanuka</i>	261
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> [Nacham Isch Gamzu]	265
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> „ <i>Ki sysa</i> ”	267
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> . <i>Porządek jest duszą czynności</i>	269
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> [Przed wielu a wielu laty...]	271
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Niedawno rozpoczęliśmy nowy rok szkolny]	274
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> [Z nieba spogląda Bóg na drogi ludzkie...]	276
Jakub Rappaport, <i>Egzorta</i> (<i>Przemówienie do dziatwy szkolnej w okazji uroczystości Makabeuszów</i>)	278
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> „ <i>Beszalach</i> ”	281
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Wajakel-Pekudej]	284
Natan Szyper, <i>Egzorta na święto Szebuot</i>	286
Natan Szyper, <i>Egzorta na zakończenie roku szkolnego</i>	288
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Rosz ha-Szana, Jom Kipur]	290
Arnold Friedman, [Niechaj się nie chełpi...]	293
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> . <i>Kto cierpi, niechaj tu wejdzie, a znajdzie pomoc</i>	295
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [Wajiszlach]	298
Arnold Friedman, [Miłość do rodziców...]	300
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> „ <i>Waejra</i> ”	302
Arnold Friedman, <i>Egzorta</i> . <i>Dusza nasza, gościem ciała</i>	304
Natan Szyper, <i>Egzorta na święto Pesach (Wielkanoc)</i>	307
Natan Szyper, <i>Egzorta na święto Szebuot (Zielone)</i>	310

Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [<i>Rosz ha-Szana, Jom Kipur</i>]	313
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [<i>Minął miesiąc tyszrij...</i>]	316
Natan Szyper, <i>Egzorta. Ezaw i Jakób</i>	318
Natan Szyper, <i>Egzorta</i> [<i>Jitro</i>]	320
Natan Szyper, <i>Egzorta. Święto Szebuot</i>	322
Natan Szyper, <i>Egzorta na końcu roku szkolnego</i>	324
Wykaz skrótów	326
Bibliografia	327
Indeks	332